

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Odgovorni urednik:
Dr. Vladislav Pegan.

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Vojni zakon.

(Dalje.)

§ 44.

Naborni obveznik, ki ne pride pravočasno k naboru ali presodni komisiji (§ 39, prvi odstavek) in zamude zadostno ne opraviči, kaznuje se z globo 20 do 400 kron.

Kdor pa izostane od nabora oziroma presodne komisije z namenom, da se odtegne naborni dolžnosti, ravna se ž njim kot nabornim begunom. Vsak tak begun, ko pride k naboru, je potrjen izven žrebove vrste in starostnega razreda in mora prezentno služiti eno leto, če se je naknadno prostovoljno zglasil, v nasprotnem slučaju pa dve leti čez postavno službeno dobo pri liniji, oziroma po razmerju telesne sposobnosti čez prezenčno službeno dobo v deželni brambi, vsled česar nastopi tudi razmerno podaljšanje celotne službene dobe.

Ako pa je — četudi le začasno — spoznan nesposobnim za vojaško službo ali pa oddeljen kot »manj (deloma) sposoben«, ali na podlagi §§ 31, 33 in 34 v nadomestno rezervo, kaznuje se v slučaju prostovoljnega prihoda z zaporom od 3 (treh) dni do enega meseca in z globo od 30 do 300 kron, če pa ni prišel prostovoljno, z zaporom od šest dni do dveh mesecev in z globo od 60 do 600 kron.

Če naborni begun ni prišel k naborni — oziroma presodni komisiji do konca onega leta, v katerem je dopolnil 36. leto svoje starosti, kaznuje naj se z zaporom od 15 dni do dveh mesecev in z globo od 100 do 600 kron.

Oni, ki so sokrivi prestopka, označenega v prvem odstavku, kaznujejo se z globo od 20 do 400 kron, a oni, ki so sokrivi v ostalih odstavkih označenih prestopkov — z zaporom od 3 dni do dveh mesecev in z globo od 30 do 600 kron.

§ 45.

Kdor z namenom — odtegniti se naborni dolžnosti — zapusti ozemlje avstroogrške monarhije, ali biva med naborom zunaj mej monarhije, kriv je pregreška in se kaznuje s strogim zaporom od enega meseca do enega leta in z globo od 200 do 2000 kron.

Razven te kazni (in globe) izvrši se nabor takega beguna pri dotičnem naboru izven starostnega razreda in žrebove vrste in se ravna ž njim glede odsluženja in podaljšanja službene dobe po § 44.

§ 46.

Ondi — kjer se vojni obvezniki v večjem številu odtegujejo vojni dolžnosti kot naborni beguni, more v svrhu odpomoči ukreniti domobranski minister potrebne izvanredne odredbe naredbenim potom in jih (naknadno) opravičiti v prihodnjem državnem zboru.

§ 47.

Kdor hoče z zvijačo doseči, da bi se odtegnil katerikolisibodi postavni vojni dolžnosti, kriv je pregreška in se kaznuje — v kolikor ne pridejo v poštev stroga določila splošnega kazenskega zakona — s strogim zaporom od enega meseca do enega leta in z globo od 300 do 4000 kron.

Razven te kazni se postopa proti krivcu, v čegar korist se je izvršilo kaznjivo dejanje, za dotični nabor izven starostnega razreda in žrebove vrste, kakor glede odsluženja in podaljšanja službene dobe po § 44.

§ 48.

Kdor ravna z zvijačo, da bi dosegel zase ali pa za koga drugega kako v §§ 25 do vštetelega § 34 tega zakona določeno ugodnost, do katere nima pravice, kriv je pregreška in se kaznuje — v kolikor ne pridejo v poštev stroga določila splošnega kazenskega zakona — s strogim zaporom od

enega do šest mesecev in z globo od 200 do 2000 kron.

Razven te kazni pa se postopa z krivcem, v čegar korist se je storilo kaznjivo dejanje, za dotični nabor izven starostnega razreda in žrebove vrste.

§ 49.

Kdor s samopoškodbo ali na kak drug način samega sebe spravi v tako stanje, ki naj ga dela za izpolnjevanje postavne vojne dolžnosti popolnoma ali deloma nesposobnim, ali pa se dá po kom drugem spraviti v tako stanje, kriv je pregreška in se kaznuje s strogim zaporom od šest mesecev do treh let in z globo od 600 do 4000 kron.

Protí onemu, kdor je prizadel drugemu težko poškodbo, vporablja se seveda stroge določbe splošnega kazenskega zakona radi hudodelstva težke telesne poškodbe.

Razven te kazni se izvrši s poškodovancem v vseh naboru podvrženih starostnih razredih — nabor izven starostnega razreda in žrebove vrste in mora — če je le za kako, akotudi podrejeno službovanje sploh sposoben — v armadi (ali vojni mornarici) oziroma deželni brambi — služiti dve leti nad postavno službeno dobo pri liniji, oziroma nad prezenčno službeno dobo v deželni brambi, vsled česar nastopi tudi toprimerno podaljšanje skupne službene dobe.

Novinci (rekrutje) in nadomestni rezervisti, ki zakrivate samopoškodbo pred uvrščanjem, izgube pravico, da se ravna z njimi po starostnem razredu in žrebovi vrsti in zapadejo vsem tu navedenim kazenskim določbam. (Dalje sledi.)

Doplačilo na zakonite pristojbine za priprago in dolžnost občin za preskrbo priprage.

Glede dolžnosti občin, skrbeti za priprago, so še nekatere nejasnosti, ker niso zadosti znane tozadevne spremembe državnega zakona. Da se bodo mogla županstva ravnati po teh določbah, navedemo v sledečem najvažnejše.

Pred vsem treba vedeti:

1. Občinam ni treba ničesar doplačevati k zakonito določenim pristojbinam za priprago. Tudi iz deželnega zaklada se ne doplačuje več, odkar je stopil v veljavo državni zakon z dne 22. maja 1905, drž. zak. št. 86, to je počenši s 1. julijem 1905, ker so v tem zakonu določene erarične pristojbine višje kot prvotne z deželno doklado vred.

2. Glede vprašanja, če občina lahko prisili vsakega občana, dati priprago proti zakoniti pristojbini, merodajen je navedeni državni zakon in

pa izvršilna naredba z dne 23. maja 1905, držav. zak. št. 87.

Tozadevne zakonite določbe se glase:

§ 6; 1 odstavek.

Dolžnost za priprago zadene (z malimi izjemami) v s e l a s t n i k e živine za vožnjo, ježo in nošnjo, ter lastnike vozov.

§ 7.

Odmera dolžnosti za priprago je odvisna od v občini se nahajajočega števila in vrste vprežne živine in vozov.

I z v r š i l n a n a r e d b a k § 7.

Politična okrajna oblastva morajo s sodelovanjem občin dognati število in vrsto vprežne živine in vozov, da se dožene odmera dolžnosti za priprago posameznih občin, ter morajo tozadevne podatke naznaniti potom političnih deželnih oblastev dotičnemu vojaškemu poveljstvu.

§ 9; 1 odstavek

Priprago se mora zahtevati od občine, ki jo mora preskrbeti tako, da se kolikor mogoče enakomerno razdeli na vse obveznike; občina je tudi odgovorna in jamči za dolžnosti primerno izvršbo tega dejanja.

I z v r š i l n a n a r e d b a k § 9; 4. in 5. odstavek.

Občina mora dotičnega, ki ima dolžnost dati priprago obvestiti glede časa, načina priprage, vrste vozov in živali za priprago ter priprave za to nadzorovati.

Županstvo mora voditi seznamek vseh, ki morajo dajati priprago in jih obdržati v evidenci; po tem seznamu se je treba ravnati glede poziva za priprago, v kolikor dopušča potreba za njo.

§ 24; 1., 2. in 3. odstavek.

Če pripraga vkljub pravočasnemu naročilu ni v določenem času v zadostnem številu in pravilnem načinu pripravljena, ima naročnik priprage pravico, naročiti jo sam kolikor še manjka oziroma si jo preskrbeti in sicer izjemoma tudi za ceno, ki presega določeno povračilo za priprago.

Troški, kateri bi se ne pokrili s postavnim plačilom za priprago, se morajo izterjati od onega, o katerem se je dognalo, da je zakrivil zamudo, če zadene krivda občino ali pa dotičnika, ki bi bil moral dostaviti priprago.

Oni, ki se je na podlagi kake razzodbe spoznal krivim radi zamude obveznosti za priprago, kaznuje se lahko razven tega z globo do 50 kron, v slučaju neizterljivosti pa z zaporom do 5 dni.

I z v r š i l n a n a r e d b a k § 24.

Če ni pripraga ob določenem času ali ne v zadostnem številu ali pravilnem načinu pripravljena, mora naročnik priprage takoj preskrbeti si potrdilo županstva in je kar najhitreje predložiti

poveljstvu svoje čete ter navesti tudi izdani znesek za lastno najeto priprego.

Poveljstvo dotične čete mora v svrhu nadaljnjega postopanja o tem obvestiti politično oblastvo onega kraja, v katerem bi se morala dostaviti priprega.

Na podlagi tega naznanila uvede politično oblastvo potrebne poizvedbe in izda nato zadevno odločbo.

Ta zakonita določila brez dvoma popolnoma zadostujejo v dokaz, da ne spada v kompetenco občinskega zastopa (oz. županstva) nastopati s prisilnimi odredbami proti kakemu občanu, ki se protivi dati priprego, ampak da je to pridržano vojaškim oziroma političnim oblastvom.

Občinski proračuni.

Nikdar ni pouka preveč, vedno premalo. — In če se stvar še tolikrat ponavlja in zabičuje, — vedno še ni dovolj. — Naše občine so gospodarski še zelo zaostale. Niti proračunov ne sklepajo redno in pravilno; zaman so mnogokrat vsa navodila deželnega odbora. — Naj sledi na tem mestu še ena okrožnica vsem županstvom na Kranjskem glede postopanja pri proračunih.

Po § 66. občinskega reda mora proračun občinskih dohodkov in stroškov za prihodnje leto sestaviti župan, občinski odbor pa ga mora ustanoviti **najkasneje do konca novembra** vsakega leta.

Predno se proračun predloži občinskemu odboru, mora biti najmanj 14 dni vsem občanom javno na upogled razpoložen. Razpoložitev je na običajni način razglasiti s pristavkom, da sme vsak občan vložiti zoper proračun svoje opomnje.

Po preteku te 14 dnevne dobe, toda **najkasneje do konca novembra** vsakega leta, mora občinski odbor proračun vzeti v pretres in ga rešiti. Pri tem je vpoštevati morebitne opomnje občanov. V seji, v kateri je občinski odbor proračun ustanovil, je po zmislju § 48. občinskega reda napraviti pravilen zapisnik, ki ga imajo podpisati župan, dva odbornika in zapisnikar. Tudi proračun je na ta način podpisati.

Če proračun izkazuje primankljaj, mora občinski odbor skleniti, kako naj se pokrije.

Za pokritje pridejo zlasti v poštev:

1. Doklade z direktnim davkom;
2. doklade k užitnini od mesa, vina, vinskega in sadnega mošta;

3. samostojne naklade na pivo in žganje.

Od občinskega odbora sklenjene doklade in naklade je po predpisu § 83. obč. reda razglasiti s pristavkom, da se sme vsak obččan zoper nje pritožiti tekom 14 dni pri županstvu.

Za pobiranje doklad, ki presega 15% direktnih davkov ali užitnine in za uvedbo ali zvišanje vsakršne naklade na pivo ali žganje je treba višje dovolitve (§§ 79. in 81. občinskega reda).

To dovolitev je zaprositi pri deželnem odboru.

Dotični prošnji je priložiti:

1. Od občinskega odbora odobreni proračun **v dveh izvodih**, katerih eden se obdrži pri deželnem odboru;

2. zapisnik občinske seje, v kateri so bile po odobritvi proračuna sklenjene priklade;

3. izkaz c. kr. davčnega urada o najnovjšem davčnem predpisu, za vsako posamezno davčno občino;

4. razglas o javni razpoložitvi proračuna pred razpravo v občinski seji z navedbo dneva razglasitve;

5. razglas odborovega sklepa o prikladah po § 83 obč. reda z navedbo dneva razglasitve;

6. morebitne ugovore zoper proračun ali zoper sklep o prikladah.

Če so v proračunu prispevki za cerkvene ali šolske potrebščine, je predložiti deželnemu odboru tudi tozadevne odredbe pristojnih oblasti.

Da se dobi dovoljenje za pobiranje doklad pred začetkom novega leta, je dotično prošnjo pravočasno predložiti. Zlasti se na to opozarja županstvo radi doklade k užitnini in naklade na pivo in žganje. Take doklade oziroma naklade se namreč smejo pobirati še-le po obvestitvi pobirajočih organov o zadobljeni dovolitvi, vsi poprej zapadli zneski takih priklad pa so za občino izgubljeni.

C. kr. finančno ravnateljstvo je opozorilo deželni odbor, da se c. kr. davčnim uradom, ki predpisujejo in pobirajo občinske doklade na direktne davke znatno olajša poslovanje, če se jim naznajo občinske doklade k direktnim davkom najkasneje do konca marca vsakega leta.

Potemtakem je tudi doklade k direktnim davkom treba kakor hitro mogoče določiti, da se bo moglo ustreči želji c. kr. finančnega ravnateljstva.

Užitninska doklada se sme pobirati od mesa, vina, vinskega in sadnega mošta ali pa samo od posameznih omenjenih predmetov.

Naklado na žganje bo deželni odbor dovolil iz praktičnih ozirov samo tedaj, če jo občinski odbor sklene v tej-le obliki:

1. Od porabe vseh žganih opojnih tekočin po stopinjah 100 delnega alkoholometra za vsako hektolitersko stopinjo alkohola vinarjev;

2. od porabe likerjev in vseh poslajenih opojnih tekočin po vinarjev od litra brez razločka na množino alkohola.

Najvišja naklada, katero more deželni odbor za zdaj dovoliti, znaša pri pivu 1 K 40 v od hektolitra, pri navadnem žganju 22 vinarjev od vsake hektoliterske stopinje alkohola, pri poslajenem žganju 10 vinarjev od vsakega litra.

Županstvo naj poskrbi, da se naklada na pivo in žganje, ako je potreba, sklene za več, toda ne preko 10 let in da se razglasi tudi doba pobiranja. Kadar je bila taka naklada dovoljena za več let, je v proračunu navesti odlok deželnega odbora, s katerim je bila naklada dovoljena. Če sklene odbor užitninsko doklado ali naklado na pivo ali žganje, je navesti, koliko letnega donosa je pričakovati od vsake take priklade posebej.

Za pobiranje občinskih naklad na pivo in žganje veljajo predpisi ukaza c. kr. deželne vlade z dne 31. decembra 1904. l., dež. zak. št. 1. iz leta 1905.

Te naklade morajo občine same pobirati. Kjer ima dežela užitnino v zakupu, dovoli deželni odbor na izrecno prošnjo občine, da pobira deželni dacar tudi občinske naklade na pivo in žganje, zahteva pa zato poleg povračila stroškov za tiskovine in orodje še prispevek za režijo v znesku 10% (deset %) iz tega naslova nabranih naklad.

Če sklenjena doklada na direktne davke ali užitnino ne presega 15% in če proti njej ni bilo ugovora, je vse zadevne spise predložiti pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu s prošnjo, da radi pobiranja ukrene potrebno.

To okrožnico je pri županstvu skrbno shraniti, kajti po njenih predpisih se je natančno ravnati ne samo letos, ampak tudi v prihodnje.

Vzdrževanje javnih potov.

Zgodilo se je v nekem slučaju, da je županstvo — (ne občinski odbor!) razsodilo oziroma odredilo, da mora neki zasebnik, ki pa ne biva v občini, pač pa ima ondi posestvo — gozd, popravljati pota z drugimi posestniki vred.

Dotična pota vodita mimo njegovega gozda in jih seveda rabi pri izvažanju lesa. — V popravljanje in vzdrževanje mu je županstvo odkazalo 646 m cestne proge.

To odredbo županstva je občinski odbor naknadno potrdil.

Lastnik onega gozda se je nato pritožil na deželni odbor.

Ker je cela zadeva, osobito odlok deželnega odbora načelne važnosti za vse enake slučaje, priobčujemo ta odlok v »Občinski Upravi« v svrhu, da se bodo vedela županstva v bodoče ravnati po tem merilu.

Deželni odbor je odločil:

V kolikor je pritožba naperjena zoper izrek občinskega odbora, da je pritožnik dolžan z drugimi udeležniki vred popravljati pota, — se kot neutemeljena zavrne. Pritožbi pa se ugotovi, v kolikor je naperjena proti odmeri 646 m dolge proge za popravlanje.

Razlogi razsodbe so:

Po izjavi sodišča je dokazano, da sta omenjena pota — (gre se namreč za dvoje potov) — v zemljiški knjigi vpisana kot javna last. — Istotako je po ogledu na lieu mesta, ki se je vršil po okrajnem cestnem odboru ob navzočnosti nekaterih udeležencev in zlasti pritožnika samega, dognano, da sta navedena pota vedno služila javnemu prometu. Zato pa je sklicevanje pritožnika na § 6 cestnega zakona z dne 28. julija 1889, dež. zak. št. 17 — (glej 6. zvezek Pfeiferjeve ročne izdaje zakonov) — v predstojećem slučaju neosnovano, ker so v tem §. zapopadana le privatna občila, ne pa tudi javna pota.

Glede vzdrževanja takih javnih potov, tudi če bi služila ponajveč le gotovemu številu udeležencev, je treba vsekakor upoštevati določila cestnega zakona, oziroma občinskega reda. Ker pa pritožnik sam prizna v svojih pritožbah, da ima ob navedenih potih gozd, je nedvomno, da ga je prištevati udeležencem pri teh potih in je bil torej občinski odbor ne glede na to, če pritožnik pota dejanski rabi ali ne, po določenih § 73, 80 in 82 občinskega reda opravičen do izreka, da je pritožnik dolžan omenjena pota popravljati z drugimi udeleženci vred. — V tem oziru je moral torej deželni odbor pritožbo zavrniti.

Kar se pa tiče odmere cestne proge v svrhu njenega popravljanja, je deželni odbor uvaževal, da je po obstoječih zakonitih določilih pač dopustno, vzdrževanje javnih potov tako urediti, da se posameznim udeležencem odmerja po gotovem merilu cestne proge, ni pa prezreti, da taka ureditev po točki 3, § 28 cestnega zakona z dne 28. julija 1889, dež. zak. št. 17 in po § 80 občinskega reda Kranjskega spada edino le v območje občinskega odbora. — Ker pa ni dokazano, da se je razdelitev omenjenih potov izvršila na podlagi pravomočnega sklepa občinskega odbora in ker zlasti tudi ni potrjeno, da je občinski odbor sam določil podlago za od-

mero cestnih prog v svrhu njih vzdrževanja, je moral deželni odbor razveljaviti odredbo županstva, po kateri je dobil pritožnik odkazanih 646 m ceste.

Po tej razsodbi bo stvar županstva, da izpoljuje sklep občinskega odbora glede razdelitve omenjenih potov med posamezne udeležnike, in šele potem bo odmeriti dolžino cestne proge, ki jo ima vsak posameznik popravljati. Občinski odbor pa bo moral pri svojem sklepanju označiti vse udeležence pri omenjenih potih in določiti, na kaki podlagi se ima faktična razdelitev izvršiti.

Dotični sklep je običajno razglasiti v občini s pristavkom, da se sme zoper sklep vsak udeleženec pritožiti tekom 14 dni na deželni odbor.

Po pravomočnosti sklepa še le bo razdelitev potov izvršiti.

Tako razsodba deželnega odbora. Ker se utegnejo enaki slučaji večkrat pripetiti, priporočamo našim županstvom, da pazljivo prečitajo to razsodbo in se ravnajo po danih navodilih. — Pri tej priliki pa opozarjamo županstva na cestni zakon sploh, ki ga morajo vsi občinski funkcionarji do dobra poznati, ker ravno cestne zadeve proizročajo ogromno pisarenja političnim oblastvom, posebno pa še deželnemu odboru.

Dolžnost pridobninskega davka kmet- skih zadrug.

Pomemben je odlok finančnega ministerstva glede pridobninskega davka kmetijskih zadrug. — Šlo se je za neko mlekarско zadrugo na Nižjeavstrijskem, ki je dajala priliko skoro samim manjšim kmetovalcem, doma pridobivano mleko potom skupne oddaje ugodnejše spravljati v denar. Dotična zadruga izdeluje največ surovo maslo ter rabi v to svrhu potrebno opravilo, kakor jo ima velika obrt — z vporabo parnih strojev. Nižje oblasti so smatrale podjetje kot izrecno industrijskega značaja in sicer na podlagi mnenja pristojne trgovske in obrtne zbornice; vsled tega so odločile v smislu § 2: 3, črka a) zakona o osebnem davku proti davčni oprostitvi. Finančno ministerstvo je ugodilo prošnji zadruga za odpis pridobninskega davka s pristavkom, da se mora proizvajati surovo maslo načeloma le iz mleka lastnih, redno z lastno krmo krmljenih krav članov zadruga. Ministerstvo se je tudi izreklo, da se v slučajih izdelovanja surovega masla in sira pri mlekarjskih zadrugah z vporabo strojev ne bo odvezel značaj poljedeljskega obrata, torej naj se taki obrati smatrajo brez nadaljnjih pomislekov pridobninskega davka prostim, če

so sicer dani vsi pogoji, ki jih določa § 84, točka f) zakona o osebnem davku.

Na sličen način se je izrekel upravni sodni dvor, da se ne more govoriti kot o izrecno industrijskem značaju podjetja, če se rabijo pri žagah oprave s stroji, dokler se taka podjetja (omejujejo) le na žaganje lastnega lesa za deske. — Preje omenjena odločba finančnega ministerstva je pa važna za kmetijske interese tudi še v drugem oziru.

Odrejeno je bilo namreč obenem, da se mora v enakih slučajih v prvi vrsti dobiti mnenje kmetijske, gospodarske, glavne korporacije.

Ker je zlasti pri nas na Kranjskem združništvo zelo razvito, je ta odločba posebno važna tudi za nas. Pojasnila dobe zadruga pri »Gospodarski« oziroma »Združni zvezi«.

Uprava občinskega premoženja.

Ne ravno laskavo dejstvo je, da pri mnogo občinah ne poznajo niti župan niti svetovalci ali občinski odborniki glavnih zakonitih določil, ki bi jim morala biti jasna. Posebno pomanjkljivo je znanje določil, tičočih se občinskega gospodarstva, — kar je pač najvažnejša naloga občin.

V formalnem oziru je velika napaka, da se pri malokaterem županstvu pravilno vodijo denarne knjige in sicer posebej za ubožni zaklad in ločeno za občinsko imetje. Ta nedostatek se bo moral v najkrajšem času odpraviti; uvesti bodo morala županstva blagajniški dnevnik ločeno za ubožni zaklad in občinsko imetje. — V ta dva dnevnik se vpisujejo zaporedno in sicer nemudoma po prejemu vsi dohodki in troški, sklicujoč se na tozadevne priloge, ki se morajo zaznamovati s tekočimi številkami dnevnikov in skrbno hraniti.

Priporočati bi bilo, da se vodi razven teh dnevnikov tudi še glavna blagajniška knjiga. Ker pa se deželni odbor peča z ureditvijo enotnih tiskovin, dobila bodo županstva svoječasno itak uradna navodila.

Voditi se morajo računi tako, da je vsakokrat mogoče določiti denarno stanje občinskega imetja in ubožnega zaklada. Brezpogojno se mora imeti občinski denar v posebnih rabi, ne pa tako, kot je dosedaj v navadi, da ima vsak župan denar občinske uprave pri svojem denarju. — Če ne vodi računov pravilno, tudi ne more nikdar vedeti, koliko je občinskega denarja. — Za pravilno denarno poslovanje potrebno je neobhodno, da ima vsak občinski urad svojo železno blagajno. — Če se zaključita oba blagajniška dnevnika in končna svota soglašata s sošteti denarjem v blagajni — pa je vse v redu in župan prost vsake nadaljne skrbi. — Ali ne bo

vsak župan lahko ponosen, če bo imel na ta način vse v redu? — Gotovo.

Občinski odbor ima dolžnost, dati večkrat med letom blagajno pregledati, kakor določa § 40 občinskega reda. Mi le želimo, da bi se to redno izvrševalo in povsodi, ker noben pameten župan se ne bo čutil razžaljenega vsled revizije v svesti si, da je vsak človek zmotljiv in da je pregledovanje vedno le dokaz pravega umevanja rednega gospodarstva.

Zato priporočamo, naj vsak občinski odbor izvoli vsaj po dva pregledovalca računov, ki bodo povečkrat na leto pregledala knjige in preštela blagajniško gotovino, ter dognala, če so računi in blagajna v redu.

Večkrat se je že pripetilo, da so nastala pri občinah nesorazumljenja, tam namreč, kjer spada k politični občini več katastralnih občin (podobčin), ki imajo svoje posebno premoženje. — Marsikatera teh podobčin je mnenja, da je upravičena z imetjem samostojno in samolastno gospodariti. To pa nikakor ni res!

Uprava občinskega premoženja vseh krajevnih delov občine je zadeva celokupnega občinskega odbora.

To določa § 62 občinskega reda.

Le v svrhu lažjega izvrševanja krajevnopolicijskih ali kakih drugih krajevnih opravil sme določiti občinski odbor za posamezne dele občine (podobčine) ondi bivajoče občane, ki imajo pravico biti voljeni, da podpirajo župana pri teh opravilih, ne pa tudi kar se tiče gospodarstva, ker to spada itak le v delokrog občinskega odbora. — Samolastno pa taki možje tudi ne morejo kaj ukreniti, ampak se morajo držati županovih navodil. — (Glej § 52 občinskega reda).

Velik nedostatek je tudi, da se po novi izvolitvi župana navadno ne izroči pravilno — ali pa se sploh ne izroči — novemu županu urad z vsem inventarjem.

Četudi nima zakon v tem oziru posebnih določil, je vendar samoobsebi umljivo, da je pravilna oddaja uradnih poslov in predmetov potrebna in se mora izvršiti. Da se to res v redu izvrši, navzoča naj bodeta prejšnji in novi župan ter po več članov starega in novega občinskega odbora (občinskih svetovalcev).

Nele priporočljivo, ampak samoobsebi umljivo bi moralo biti, da se pri oddaji oziroma prevzetju občinskega urada vsi izročeni oziroma prevzeti predmeti in akti, zlasti tudi denar, popišejo ter sestavi zato poseben zapisnik. Popred je treba seveda na podlagi inventarja natančno dognati občinsko last in zaključiti blagajniško knjigo. V dotični zapisnik naj se zapišejo tudi kaki morebitni posebni dogodki, nedostatki i. t. d.

Zapisnik naj podpišejo vsi navzoči.

Če se je pokazal pri predaji občinskega urada posebno v gospodarstvu z občinskim premoženjem kak nedostatek ali nered, napravi naj se takoj poročilo na deželni odbor. — Politične oblasti (okrajna glavarstva) nimajo nikake pravice odločevati v tem oziru.

Kako se je izvršilo prevzete občinskega urada, naj poroča novi župan novemu občinskemu odboru takoj v prihodnji seji.

Ne bo odveč, če spregovorimo pri tej priliki tudi o sklicevanju sej občinskega odbora. Mnogokrat se pripeti, da se seje predolgo časa ne vrše. Res pravi § 41 občinskega reda, naj se zbere odbor vsaj vsako četrtletje po enkrat. To pa pri večjih občinah ne more zadostovati; seje naj se vrše po potrebi večkrat, morda vsak mesec vsaj po enkrat. Paziti se mora posebno, da je seja pravilno sklicana in da je navzočih za sklepčnost zadostno število ($\frac{2}{3}$) odbornikov.

Kako naj se skliče seja — zakon (obč. red) ne določa; vsekakor je najprimerneje pismeno proti dostavnici ali pa z okrožnico, ki naj jo vsak odbornik podpiše. Opozarjamo župane na določilo § 42, drugi odstavek občinskega reda glede pravice, kaznovati nedošle odbornike, če so z odsotnostjo preprečili sklepčnost seje.

Glede zapisnikov smo že pisali v eni letošnjih številkih.

Sejni zapisnik sme vsak občan brati in se mu mora, če zahteva, prepisati — toda na njegove troške. Ravno to velja tudi glede občinskih računov, rekše proračunov.

Vprašanja in odgovori.

124. Gospod I. B. v P.

Vprašanje:

Ali se more smatrati glasovnica kot neveljavna, če manjka krstno ime, sicer pa ni nobenega dvoma glede osebe, ki se je volila?

Odgovor:

Določiti veljavnost glasovnice — je stvar volilne komisije.

Če mislite, da se je zgodila nepravilnost, pritožite se na okrajno glavarstvo. Pritožbo morate vložiti, predno poteče 14 dni potem, ko se je razglasil izid volitve.

125. Gospod I. K. na L.

Vprašanje:

Kdaj je domovinski list kolka prost in kdaj se rabi kolek za 30 h, kdaj zopet za 1 K?

Odgovor:

Kolka prosti so le domovinski listi, ki so izvršeni uradnim potom v uradno vporabo in ki jih zahtevajo uradi.

Pri poslih, pomočnikih, vajencih, dninarjih in delavcih, sploh osebah, kojih zaslužek ne presega navadne

dnine (dnevnega zaslužka), znaša kolkovna pristojbina 30 h, za vse druge osebe pa 1 K.

126. Gospod I. K. v Ž.

Vprašanje:

Ali morem biti obsojen zaradi prekoračenja policijske ure, če gostje vkljub moji prošnji ne zapuste gostilniških prostorov, ampak obsede pri pijači, ki so jo sicer že popred naročili, pa jo izpijo šele po eni uri nad določeno policijsko uro?

Odgovor:

Kot gostilničar ste na vsak način odgovorni, da se drži policijska ura. Kakšno stališče bo zavzel sodnik, ki Vas bo sodil, tega Vam seveda ne moremo povedati. Ampak mi bi Vam le svetovali za take slučaje, da pogasite luči; potem bodo nadležni gostje morda odšli. Če bi se pa od strani gostov zgodilo kako nasilstvo, naznanite županstvu, da naredi kazensko ovadbo.

127. Županstvo v L.

Vprašanje:

L. 1908 je umrl v tukajšni občini L. L., ne da bi bil prosil popred za priznanje domovinske pravice. Bival pa je tukaj stalno preko 10 let in sicer popolnoma tako, kakor določa domovinski zakon za pridobitev domovinske pravice. Ali moramo sprejeti vdovo in otroke v domovinsko zvezo?

Odgovor:

Gotovo! Mož si je namreč vsled 10-letnega bivanja že pridobil domovinsko pravico v vaši občini, zato je tja pristojna tudi njegova rodbina.

128. Županstvo P.

Vprašanje:

Pri nas je bila navada že dalje časa, da je županstvo prodajalo posestva v last na drobno, in ni bilo proti temu nič ugovora od sodnije. — Sedanjí c. kr. sodnik pa ngovarja, češ da županstvo nima pravice prodajati zemljišč na drobno in pravi, da kupec lahko prevzame ali pa pusti, ako se skozi županstvo proda. — Ali je to res? Prosimo pojasnila.

Odgovor:

Sodnik ima prav, kajti po jasnem določilu § 28, točka 13, občinskega reda je občina opravičena izvrševati le prostovoljno dražbo premičnin in pa prostovoljním dražbenim potom dajati (oziroma sodelovati pri oddaji) v najem nepremičnin (to je zemljišč in posestev). Izvrševali prodajo premičnin (zemljišč in posestev) bi smela občina edino le tedaj, če je v to izrečno pooblaščená (delegirana) od politične ali sodne oblasti, sicer ne.

Kar se tiče tega, ali kupec prevzame ali ne, je to stvar pogodbe, ki se kot taka — mora pač izvršiti. Saj kupec vendar ponavadi založi nakupnino, aro. — Sicer pa je to stvar prodajalca in kupca, ne pa županstva.

129. Občina T. okraj K.

Vprašanje:

Ali se more smatrati dotična občina, v koje okolišu se nahaja kaka ljudska šola, kot lastnica te šole, če sta sem vsolani še dve drugi občini? Ti dve občini sta tudi prispevali oziroma še prispevata k stavbenim stroškom in drugim potrebščinam.

V nasprotnem slučaju: kako naj se sprejme šola v inventar — oziroma ali se sploh sme izkazati v njem kot občinska last?

Odgovor:

V tem slučaju morate razločevati pojma: šolska občina od »selska (krajevna) občina.«

Slednja (politična) občina je le tedaj lastnica šole, če se je izvršila šolska stavba izključno le na njene troske. — V zemljiški knjigi je drugače vknjižena kot lastnica »šolska občina«, če je prispevalo k zgradbi šolskega poslojja več političnih občin skupno. To je tudi v vašem slučaju, ker sta k stroškom prispevali dve vaši sosedni občini in vsled tega pojma »šolska« in »selska« (krajevna) občina nista enoinisto. — Lastnica je torej »šolska občina«.

S tem pa je tudi rešeno drugo vprašanje, da namreč šola ne spada v inventar Vaše občine.

130. Županstvo F. okraj K.

Vprašanje:

I. I. je zaprosil občinski ogled, ker namerava na koncu vasi zgraditi opekarno. Kraj je oddaljen 60 metrov od najbližje hiše in 30 metrov od oščinske poti. Sosedje se z ozirom na nevarnost požara protivijo tej nameravani opekarni. — Ali mu sme županstvo dovoliti, da naredi opekarno? — Kaj naj županstvo sploh stori?

Odgovor:

Županstvo itak ni kompetentno v tem oziru kaj ukreniti. Nameravana opekarna je obrtno podjetje, za katero more dati koncesijo le okrajno glavarsstvo, sploh politična oblast. — I. I. naj se torej obrne tja, kamor se morajo seveda nasloviti tudi ugovori. — Le ako se gre za opekarno za kratko dobo in sicer le za domačo uporabo, se podjetje ne smatra kot koncesijonirana obrt.

131. Županstvo občine M.

Vprašanje:

Neki tukajšni posestnik je tožil našo občino na plačilo zaostale preživnine, oziroma oskrbnine za neko mladoletno deklico, ki mu jo je občina izročila v oskrbo. Tožbo je vložil pri okrajni sodnji na B. in je tudi že potekel narok.

Ali je sodišče sploh kompetentno o tem razsojati?

Odgovor:

Županstvo se opozarja na določilo § 45. zakona z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17, glasom kterega, mora po § 9 o tem prepiru razsojati politično oblastvo, ne pa sodišče.

Županstvo bi bilo moralo pri obravnavi z ozirom na to postavno določilo ugovarjati pristojnosti sodišča. — Naznanite izid oziroma način rzsodbe.

132. Županstvo Bl. okraj Kočevje.

Vprašanje:

Ali je dolžnost občine plačevati cestarju odškodnino za postavljanje kolov ob deželni cesti? — Ti koli imajo namen zaznamovati cesto ob snežnih zametih?

Odgovor:

V smislu § 14, točka 3. zakona z dne 28. julija 1889, dež. zak. št. 17 (o napravljanju in vzdrževanju javnih neerarskih cest in potov) morajo občine navadno in natura opravljati med ostalimi tudi ta dela: »pripravljati potrebne snežne drogove na zaznamovana mesta«.

Dotični izdatek je torej opravičen, ker bi bila morala občina cestarju dati izgotovljene kole, ki si jih je moral on sam šele nabaviti.

133. Županstvo Bl. in F. okraj K.

Vprašanje:

Ali ima orožniški okrajni stražmojster sploh — ali v kterih slučajih — pravico, zahtevati priprago od občine? Naša občina je imela že opetovano take izdatke za orož. stražmojstra?

Odgovor:

V smislu zakona o pripragah iz leta 1905 imajo pravico do priprage vse vojaške osebe le tedaj, če oprav-

ljajo službena pota vsled ukazov vojaških oblasti. — Dolžnost preskrbeti priprago — zadeva res občine, toda troške nosi erar oziroma etat domobranskega ministerstva. — Točnega pojasnila Vam ne moromo dati že sedaj, ampak Vi nam v prvi vrsti poročajte, v katerih slučajih je morala občina plačati troške za priprege. — Storili se bodo potem koraki, da se dožene, ali so izdatki upravičeni ali ne?

134. Gospod A. Š. na D.

Vprašanje:

Štirinajst let že bivam nepretrgoma v eninisti občini. Prosil sem ondi za domovinsko pravico. — Ali mi jo mora občina priznati, ne da bi moral plačati takso? — Ali je oproščenje šolnine in enkratna podpora kaka ovira proti podelitvi domovinstva?

Odgovor:

Vložite pismeno, nekoljkovano prošnjo in občina Vam bo na podlagi zakona iz l. 1896, drž. zak. št. 222 morala priznati domovinsko pravico brez vsake takse ali pristojbine —

Oproščenje šolnine ali pa uživanje ustanove (štipendije), dalje enkratna ali začasna podpora pa se ne morejo prištevati med ubožno preskrbo.

Če Vašo prošnjo — proti zakonu — občina zavrne, pritožite se na deželno vlado, — ne na deželni odbor.

135. Gospod I. K. v Ž.

Vprašanje:

Vložil sem prošnjo na c. kr. okrajno glavarstvo v L. za dovoljenje, izvrševati gostilniško obrt v Ž. Tam se sicer nahaja že ena gostilna.

Okrajno glavarstvo je mojo prošnjo zavrnilo, vkljub temu, da se je občinski odbor enoglasno izjavil, da obstoji lokalna potreba za gostilno. Kraj ima 40 hišnih števil in čez 200 prebivalcev. Tudi moj priziv je zavrnila deželna vlada. —

Kaj naj storim nadalje?

Odgovor:

Pravice do nadaljne pritožbe nimate. Svetovati Vam moremo le, da vložite novo prošnjo na okr. glavarstvo, potem pa ondi osebno prosite, da se prošnja ugodno reši. Morda izveste tudi razloge prve odklonitve. Mogoče je tudi, da je bila prašana gostilničarska zadruga za mnenje, ki se je potem izjavila proti podelitvi koncesije. — Poizvedite kolikor mogoče vse okolnosti in potem šele vložite prošnjo iznova.

136. Županstvo Bl. okraj K.

Vprašanje:

V neki hiši tukajšne občine biva ubožec, ki ima v njej izgovorjen »kot« do smrti.

Hiša pa je v tako slabem stanju, da je prebivanje v njej nemogoče.

Ali je mogoče gospodarja prisiliti, da hišo popravi? — Oziroma, ali se more prisiliti gospodarja, da ubožcu drugje plača stanovanje?

Odgovor:

Brez dvoma mora gospodar (lastnik) hišo popraviti in vzdrževati v takem stanju, da je bivanje v njej mogoče. —

Zadeva je zasebnopravnega značaja.

Dotični ubožec naj se obrne na sodišče, ker je služnost stanovanja gotovo vknjižena na posestvu.

Sodišče lahko postavi zaradi nemarnosti lastnikove kuratorja ad actum in na ta način prisili k popravi hiše, ali pa določi, da se izplača ekvivalent. — Ukazati ne more v tem slučaju županstvo ničesar.

Razne vesti.

Postojna — postala mesto. To je dogodek, ki je vreden da ga tudi mi zabeležimo v svojem listu. Naslov je podelil cesar Franc Jožef I. Vsled tega povišanja se je obhajala ob letošnjih binkoštnih praznikih velika slavnost v jami, ki je svetovnoznana in najlepša na celem svetu, prebogata podzemeljskih čarov.

Pozdravljamo najnovejšo mestno občino na Kranjskem in ji želimo nadaljnega procvita!

Občinske volitve v Trstu. Nepričakovan uspeh za Slovence in poraz za Italijane so bile zadnje volitve v tržaški mestni zastop, ki je tudi obenem tržaški deželni zbor. Dobili so Slovenci v IV. kuriji vse mandate v tržaški okolici ter se bili izvoljeni štirje slovenski kandidatje z velikimi večinami. Pa tudi v samem mestu, kjer so sicer ostali v manjšini, so dobili Slovenci veliko število glasov, tako da so laški — pa tudi nemški listi popolnoma iz sebe.

Veselimo se napredka slovenstva v Trstu in se nadejamo, da bo zavedna ondotna okolica trden zid proti navalu dveh srditih sovragov Slovenstva.

Za belokranjsko železnico. Ker se je gradba vsled nekih nasprotstev zavlekla, je predlagal deželni glavar pl. Šuklje v seji deželnega odbora resolucijo, v kateri se pozivlje železniški minister, da se čimpreje odloči in pospeši dela. Zlasti pa je protestiral deželni odbor proti temu, da bi se gradila samo lokalna proga, ampak graditi se mora normalnotirna železnica skozi Belo Krajino.

„Rdeči križ“. Letos — dne 24. junija — je preteklo pol stoletja, kar je francoski cesar Napoleon III. porazil svoje in laške premoči našo armado v krvavi bitki pri Solferino v Italiji. Padlo je takrat 40.000 vojakov, 2000 častnikov, 9 generalov in 3 feldmaršali, Avstrija pa je izgubila Lombardijo. Takrat je začel delovati Anglež Henry Dunant za idejo na osnovanje mednarodnega društva za pomoč ranjencem v vojski, in letos praznuje društvo svojo petdesetletnico.

Leta 1864. se je sklenila v Ženovi tozadevna konvencija in društvo si je nadelo naslov »Rdeči križ«, ki je sedaj razširjen širom celega sveta pri vseh civiliziranih državah. — Kakor znano, se v vojskinem času oddelek »Rdečega križa« proti mednarodni konvenciji ne sme zasledovati, temmanj pa obstreljevati.

Za korist kmečkega stanu so nastopili v državnem zboru poslanci Sl. Lj. Stranke. Poslanec dr. Žitnik je predlagal resolucijo, s katero se naroča vladi, da izdatno podpira izboljševanje pašnikov sploh, osobito pa na Krasu. Dalje je govoril proti zastareli gozdni postavi in prepovedi paše po gozdih. O vodopravnem zakonu je dejal isti govornik, da mora novi zakon, ki je že v načrtu, varovati kompetenco deželnih zborov in koristi posameznih dežel. Priporočal je, da ostanejo na novo pogozdena zemljišča 30—40 let davka prosta. Vse pogozdovanje naj se vrši na državne in na deželne troške. — Poslanec Gostinčar se je pognil za povzdigo živinoreje, posebno, da se dovoli tudi kmetu pobijanje živine in prodaja mesa na drobno.